

Tát Város Önkormányzati  
Napköziotthonos Óvoda  
2534 Tát  
Móricz Zsigmond utca 1-3

2535 Mogyorósbánya  
Fő u. 70.

# **Tevékenységek központú Óvodai Nevelési Program**

# TÁT VÁROS ÖNKORMÁNYZATI NAPKÖZIOTTHONOS ÓVODA HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA

## **Jövőképünk:**

2

*Olyan óvoda, ahol érzelmileg biztonságos, egészséges környezetben, otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny emberek élnek boldog, élményekben gazdag gyermekkorukat.*

## **Gyermekkép:**

*Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvónőket és az óvoda más dolgozóit, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbálisan és nonverbálisan is kifejezni. Érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartásuk és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet.*

## **Óvodakép**

*Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a szabad játék és mozgás eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre a gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete és egymás értékeinek megbecsülése párosul.*

## I. Személyi feltételek

Humán erőforrás az intézményben

### Az intézmény alkalmazottai

Székhely (Tát Móricz Zsigmond utca 3)

|                     |      |
|---------------------|------|
| Intézményvezető     | 1 fő |
| Óvodapedagógus      | 3 fő |
| Dajka               | 3 fő |
| Takarító            | 1 fő |
| Fűtő, gondnok       | 1 fő |
| Konyhai alkalmazott | 1 fő |

3

Telephely (Tát Móricz Zsigmond utca 1)

|                           |      |
|---------------------------|------|
| Intézményvezető helyettes | 1 fő |
| Óvodapedagógus            | 2 fő |
| Dajka                     | 1 fő |
| Óvodatitkár               | 1 fő |
| Konyhai alkalmazott       | 1 fő |

Telephely (Tát Fő út 118)

|                                                 |      |
|-------------------------------------------------|------|
| Szakmai munkaközösség vezető,<br>óvodapedagógus | 1 fő |
| Óvodapedagógus                                  | 4 fő |
| Dajka                                           | 3 fő |
| Konyhai alkalmazott                             | 1 fő |
| Fűtő, gondnok                                   | 1 fő |

Tagintézmény (Mogyorósbánya Fő utca 70)

|                     |                            |
|---------------------|----------------------------|
| Tagintézmény vezető | 1 fő                       |
| Óvodapedagógus      | 2 fő                       |
| Dajka               | 2 fő                       |
| Takarító            | 1 fő                       |
| Konyhai alkalmazott | 1 fő (4 órában alkalmazva) |

## II. Tárgyi feltételek

Az óvodai nevelés eredményességének egyik feltétele az esztétikus, biztonságos környezet, a megfelelő eszközkészlet. Az intézmény épületei több mint 40 éve épültek, így folyamatos felújítási munkálatokat és fejlesztéseket tesznek szükségessé. Az épületrészeket nagy, füves területek ölelik körbe, fás, bokros növényekkel beültetve, melyek elegendő teret biztosítanak a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A csoportszobák jellemzői épületenként változóak. Többnyire tágasak, világosak, méretük megfelel a gyermeklétszámnak. A csoportszobákhoz mosdók, öltözők valamint kiszolgálóhelyiségek tartoznak. A berendezés megfelelő mennyiségű, a gyermekbútorok korszerűsítése folyamatosan történik. A gyermekek fejlesztését elősegítő eszközállományunk az évek során megkopott, újabb, korszerűbb eszközök jelentek meg, ezért időszakonként kiegészítésre szorulnak. A működésünkhöz szükséges alapvető tárgyi feltételek adottak, megfelelő környezetet biztosítanak a gyermekek és dolgozók számára.

## III. Az óvoda kapcsolatrendszer

A kapcsolatok kialakításában, ápolásában fontos szempont, hogy elősegítse a nevelési feladatok megoldását és hatása összhangban legyen a pedagógiai tevékenységgel.

### 1. Óvoda és család kapcsolata

Nevelési szempontból különös jelentőséggel bír az a két színtér, ahol a gyermek él, ahonnan érkezik az óvodába, illetve ahová hazatér. Óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítője. Az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha azok a családban megerősítést nyernek. Fontos, hogy minél jobban megismerjük a családok szokásait, nevelési nézeteit, életvitelét. Lényeges, hogy őszinte, bizalmon alapuló kapcsolat alakuljon ki intézményünk és a család között. Gondjaikkal, problémáikkal bármikor fordulhassanak a pedagógusokhoz.” Nyitott” intézmény lévén betekintést nyújtunk az óvoda életébe. Elengedhetetlen, a szülők folyamatos tájékoztatása az óvodában folyó nevelésről.

Mindegyik épületben szülői munkaközösségek szerveződnek, tagjaik önként vállalják ezt a feladatot. Feladataink ellátásához együttműködünk. Az információcsere folyamatos az intézmény és a szülői munkaközösség elnöke között.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Napi találkozások
- Faliújság
- Óvoda honlapja

Közös programok a családdal:

- Őszi kerti parti
- Zöldség-gyümölcs nap
- Teadélután
- Barkácsnap
- Márton napi felvonulás
- Farsangi bál
- Anyák napja
- Nagycsoportosok búcsúztatása (ballagása)
- Kirándulások

## **2.Óvoda és a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat kapcsolata**

A Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekvédelmi alapellátás legfontosabb intézménye. Elengedhetetlen a folyamatos kapcsolattartás a két intézmény között, hiszen a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjai között elsődleges helyen áll az óvoda. A jelzőrendszer tagjainak óriási a felelőssége, mert gyakran rajtuk múlik egy-egy gyermek sorsa. Valamennyi épületünkben gyermekvédelmi megbízott tevékenykedik. Feladata az óvodai gyermekvédelem koordinálása.

Kiemelt feladatunk a hatékony működés érdekében:

- A munkanélküliség arányának feltérképezése

- A hátrányos valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának megállapítása
- Családlátogatás
- Önképzés, továbbképzés
- Ügyintézés segítése a szülőknek
- Sérült gyermekek kiszűrése

### **3.Óvoda és iskola kapcsolata**

E kapcsolat a gyermekek óvodából, iskolába kerülését segíti. Minden évben elkészül az együttműködési terv. Az együttműködés célja, a gyermekek iskolába való átmenetének megkönnyítése és egymás szakmai programjának összehangolása.

Az együttműködés formái:

- A helyi nevelési program megismertetése
- Információcsere
- Tapasztalatcsere
- Iskolalátogatás tanköteles korú gyermekekkel
- A gyermekek fejlettségéhez igazodó beiskolázás
- Alsós pedagógusok látogatása a nagycsoportban
- A gyermekek beilleszkedésének nyomon követése, segítése

### **4.Óvoda és a Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata**

Szoros kapcsolatban állunk a Pedagógiai Szakszolgálattal, hiszen számtalan helyzetben nyújt segítséget szülőknek, pedagógusnak egyaránt. Szükség esetén a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye alapján készül el a gyermekek fejlesztési terve.

Az együttműködés formái:

- Helyszíni vizsgálat
- Információcsere
- Tapasztalatcsere
- Pedagógusoknak tanácsadás

## 5. Óvoda és fenntartó kapcsolata

Kapcsolatunk a fenntartóval részben hivatalos, részben támogató segítő jellegű. Problémáink megoldását a segítő szándék, együttműködés jellemzi. A kölcsönös tájékoztatás, bizalom és egymás munkájának megbecsülése a legfontosabb alapelvek.

Kapcsolattartás formái:

- Napi kapcsolat a hivatal dolgozóival
- Kölcsönös tájékoztatás az aktuális eseményekről
- Írásos beszámolók készítése a hivatal felé
- Megbeszéléseken, testületi üléseken való részvétel a vezetés részéről

## 6. Óvoda és Kultúrház kapcsolata

Az intézménnyel történő kapcsolattartás során a gyerekek olyan ismeretekhez, élményekhez jutnak, amelyek a személyiségfélőadásüket segítik. A Kultúrház a művészet nyelvén szólítja meg a gyerekeket. Könyvtárlátogatásainkkal hozzájárulunk a gyermekek olvasóvá neveléséhez. Aktív résztvevői vagyunk gyermekelőadásoknak, kiállításoknak.

Feladatunk:

- Információcsere
- Aktív részvétel a különböző programokon

## 7. Óvoda és egészségügyi szolgálat kapcsolata

A gyermekorvos a védőnővel együtt végzi a gyermekek egészségügyi vizsgálatát. Szükség esetén szakemberhez irányítja a gyermekeket. Az esetleg előforduló fertőző megbetegedések idején javaslatokat ad a fertőzés elkerülésére. Segítséget adnak a szülők egészségügyi ismereteinek bővítéséhez.

## 8. Óvoda és Kisebbségi Önkormányzat kapcsolata

A Kisebbségi Önkormányzat alapvető feladata a kisebbségek érdekeinek védelme és képviselete. Kulcsfontosságúnak tartjuk a jó kapcsolat ápolását, hiszen a táti és mogyorósbányai óvoda is nemzetiségi intézményként működik.

Feladatunk:

- Folyamatos információcsere
- Közös programok szervezése
- Irányelvek egyeztetése
- A Kisebbségi Önkormányzat segítségével kapcsolattartás más települések nemzetiségi óvodáival

#### IV. Rendezvényeink

A gyermeki élet hagyományos ünnepei óvodánkban:

- Márton nap
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Ballagás, évváró
- Születésnap, névnap

Óvodában ünnepelt nemzeti ünnepünk:

- Március 15.

#### V. A tevékenységközpontú óvodai nevelés adaptálásának indokai

Hitvallásunk, az óvodáskorú gyermek egyéni és életkori sajátosságait a legmesszebbmenőkig figyelembe véve fejleszteni személyiségét, kiegészítve és folytatva a családi nevelést, derűs otthonos légkörben, amelynek megvalósulása folytán képessé válik a gyermek egyre **tágabb környezetbe** való zökkenőmentes beilleszkedésre. Óvodai életünket a megismerések **komplexitása**, gyakorlatiassága és a **többoldalú tapasztalatszerzés** jellemzi.



Az óvónők által kezdeményezett tevékenységi formák alapjai a tanulásnak, a kompetenciák fejlesztésének. A gyermeki megismerés, a tanulás, szerves része a **nevelésnek**, melyhez a nap minden pillanata megfelelő lehet, előtérbe helyezve a szabad játékot.

### A helyi pedagógiai program alapjai

- a) Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- b) Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés Programja
- c) A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
- d) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI: törvény és módosításai
- e) A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, oktatásának irányelve

## VI. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuumot. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Az óvoda, nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán "megengedi", hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. Nemzeti kultúránk közvetítése által, a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, az élet értékeinek megláttatása annak megbecsülésére nevelés.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz **kooperációra** és **kommunikációra** kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

A kooperáció és a kommunikáció az adott nevelési intézmény lehetőségei között valamennyi nevelési helyzetre vonatkozóan a következő konkrét tartalmat foglalja magába:

### 1.A kooperáció konkrét tartalma:

Kölcsönös segítséssel megvalósuló közös fellépés és közös munkálkodás egy cél elérése, feladat elvégzése érdekében.

### 2. A kommunikáció konkrét tartalma:

Az óvoda a szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik. A kisgyermeknek meg kell tanulniuk beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek között tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lennie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ez, akárhogyan is nézzük, komplex életfeladat, a szociális tanulás intenzív formája. Ennek egy részét - eltérő kulturális színvonalon - a családok teljesítik. Az óvoda azonban nem csupán kiegészítő szerepet játszik az elsődleges szocializáció folyamatában, hanem arányos fejlesztését, intenzitásának fokozását, magasabb színvonalra emelését is vállalja, azaz: kiegészíti, kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

A társadalom és az egyén kölcsönviszonyának valamiképpen a nevelés fogalmában is tükröződnie kell. Felfogásunk szerint a nevelés a társadalom számára szükséges egyéni képességek intenzív fejlesztése, a mi esetünkben a **tevékenységközpontú óvodai nevelés célja: A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése**, amely magában foglalja:

**a) a teljes gyermeki személyiség fejlesztését,**

**b) az életre való felkészítést** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

Ez a pedagógiai program, fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését feltételezi. A nevelési alaphelyzet mindenekelőtt az adott nevelési intézményre jellemző tevékenységek, együttműködési formák, kapcsolatok, fejlesztő hatások és fejlődési lehetőségek összefüggő rendszerében és által létezik.

A nevelés, mint "tudatos értékválasztás" a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik. A gyermeki megismerés alapja 3-7 éves korban a folyamatos érzékelés, tapasztalás és cselekvés, ezért a nevelési alaphelyzetbe szervesen illeszkedő rendszeres tevékenységeket úgy kell értelmeznünk, mint a pedagógiailag meghatározott szocializáció igazi determinánsait.

A tevékenységközpontú óvodai program nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, nem abszolutizálja a gyermeki szükségleteket és az óvodáskori adottságokat. Ezeket alapnak tekinti a nevelés alapnormáinak megvalósításához. Programunk vallja, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová.

Mire orientálhat az óvoda? A szélesen értelmezett életfeladatokra. Mi azt állítjuk, hogy az életfeladatokra orientálás az igazi tennivaló. Azt mondjuk, hogy az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

## VII. A nevelési cél elérésének feltételei:

*Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.*

### 1. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért sajátos, *életkoronként, életkori* szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a **Család** szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyermeket formálja. A családi hatások a legtöbb esetben nem tudatosan tervezettek, sokkal inkább jellemző rájuk, hogy spontán módon valósítják meg a "társadalomba való bevezetés" feladatait. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van (lehet) az elsődleges szocializáció során. Az óvoda nagy előnye a családdal szemben, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szocializációs erőteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Az óvoda tehát nem a spontán szocializációnak a színtere, ahol az elemi kooperációs és kommunikációs formák tudatos kibontakozása folyik. Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kíváncsiságokkal találkozhat. Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadni és empátiakészséget mutatni ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítása. Az olyan óvodai atmoszféra, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez. Azok a

gyerekek pedig, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek (agresszivitás, gátlás) különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek.

## **2. Az érzelmi nevelés feladatai:**

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése,
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése,
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése,
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése

A fejlesztés tehát azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és a gyerekekkel, azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. A gyermekek gondozása és az óvodai nevelőmunka alapvető feladata: olyan sajátos nevelési feladat, melynek színvonalas megvalósítása nemcsak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a kedvező környezeti hatásnak a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

## **3. Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:**

- Az egészséges óvodai környezet megteremtése
- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása
- A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése

## **4. A befogadás**

A gyermek egész későbbi óvodai életére kihat a befogadás minősége, ezért kell külön is foglalkoznunk vele. Nagyon sok türelmet, gyöngédséget és időt igényel a gyermekek befogadása. Ezért nem fogadjuk egyszerre új óvodásainkat. Mindenki számára megnyugtató a fokozatosság és folyamatosság. Így 2-3 új gyermekre kell fokozott figyelmet fordítani és jut időnk a többi gyermekkel való foglalkozásra is. Ilyenkor a gyermek és a szülő egyéni igényei szerint először 1-2 órát, majd egyre hosszabb időtartamot tölt el a gyermek az óvodában eleinte anyukájával, később nélküle. Nincs szabály arra vonatkozóan, hogy meddig tartson a befogadás, 1-2 hétig vagy tovább. Minden gyermek esetében egyénileg a szülővel közösen

kell ebben a kérdésben dönteni. Természetesen szem előtt tartva a már csoportba járó gyermekek érzésvilágát is. A befogadási időszak alatt és utána is lehetővé tesszük, hogy gyermekük kedvenc játékát behozhassa az óvodába. A csoportba járó gyermekeket is felkészítjük az újak fogadására, hogy minden tekintetben biztosítva legyen a szeretetteljes légkör és a jó hangulat az ismerkedés időszakában. A befogadás alatt nem kívánjuk meg egyetlen gyermekünktől sem, hogy bekapcsolódjon a csoportban folyó tevékenységekbe. Az utánpótlási hajlamra építve előbb-utóbb úgyis minden gyermeknél elérjük, hogy beilleszkedik a csoportba és bekapcsolódik a tevékenységekbe. A befogadás során kiépül a gyermekekben az a bizalom, ami később az óvónők, dajka és a gyermek aktív együttműködését meghatározza. A bizalom kiépítése a szülők irányában is rendkívül fontos. Éppen ezért jó, ha a ebben az időszakban a szülők bent tartózkodnak az óvodában, mert saját tapasztalataik győzik meg őket arról, hogy jó helyre került a gyermekük.

### **5. A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok**

A gondozás az óvodai nevelőmunkát megalapozó tevékenység, amelynek feladatai részben átalakultak, részben pedig felerősödtek a társadalmi folyamatok hatására. Ma olyan jelenségekkel is találkozunk az óvodában, ami nem volt jellemző néhány évvel ezelőtt. (Nem megfelelően öltöztetett, vagy étkeztetett gyermek). A zavartalan fejlődéshez, az egészség fenntartásához, a betegségek megelőzéséhez a gyermekek fokozott gondozása elengedhetetlen követelmény. A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata, ami az óvónőt nem mentesíti a tényleges teendőktől, csupán arról van szó, hogy neki kell koordinálnia, megterveznie, átgondolnia a többiek munkáját is. Az óvodai környezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítása a veszélyforrások minimálisra csökkentése, a napirend helyes kialakítása a gondozási feladatok végzését könnyíti meg. Az óvodába kerülő gyermek számára a környezetváltozás, az idegen emberek, új életfeltételek, a megszokott környezettől való elszakadás nagyon komoly nehézséget jelent. Ezek a bekövetkező változások az első időszakban a gyermek pszichés és testi állapotában átmeneti zavarokat okozhatnak. A gondozás, a gyermekkel való törődés az első kapocs, ami közel viszi a felnőttet a kicsihez, ami lehetővé teszi az átmeneti problémák kezelését. Szerintünk addig nem fejleszthető a gyermek, amíg nincs biztonságérzete. Ebből következően az óvodai csoportban leginkább azt kell biztosítani, hogy a gyermekek kellemes, jó légkörben végezhesék a tisztálkodást, a WC használatát, öltözködéssel, az étkezéssel kapcsolatos teendőiket.

A napirendnek pontosan ezt a folyamatosságot és rugalmasságot kell tükröznie. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a gondozási teendők növekedésével számolunk.

Nem az a cél, hogy a gyermekek helyett, a gyermeket kiszolgálva mindent a felnőttek végezzenek el, hanem, hogy megtanulják önállóan ellátni magukat. Ehhez nyújtanak segítséget a felnőttek. Az egyéni bánásmód, az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevétele a gondozás esetében is érvényesül.

## 6. Az egészséges életmódra nevelés feltételei és feladatai

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban van. A gyermekek mozgásának fejlesztése örömforrás és alkalmas lehetőség az esetleges mozgáshibák korrigálására is. Az optimális mozgásfejlődéshez biztosítani szükséges a spontán mozgáslehetőségeket, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

Ajánlatos tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán mozgásra. A gyermekek napirendjét úgy kell összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést, azaz lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülással járó tevékenységet. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülni. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek el a szabad levegőn. A napfény, a víz a levegő az eső is edzi erősíti őket. Természetesen az időjárásnak megfelelő ruházatra van szükség kint az udvaron és bent az épületben is. Az udvaron nem csak játszani, étkezni, de nagyon sokféleképpen tevékenykedni lehet. Biztosítunk olyan udvari játékeszközöket, tornaeszközöket, építményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermekek sokoldalú mozgásigényének kielégítését. Az egészséges életmódra nevelés nem csak az óvoda udvarának és épületének célszerű hasznosítását jelenti, hanem gyakori sétákat, kirándulásokat a szabad természetben, nagyobb füves réteken, dombokon, erdőkben. A természet szépségének élvezete, a szabad természetben való játék öröme, a mozgás szabadsága, a mozgást követő pihenés és nyugalom legbiztosabban vezeti el a gyermeket a természet szeretetéhez, védelméhez, és a környezettudatos szemlélet és magatartás kialakulásához. Az óvónő tudatossága abban nyilvánul meg, hogy gondosan megválasztja a helyszíneket és felhívja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára.

A séták alkalmával, a párosával haladást csak addig követeljük meg a gyermekektől, amíg testi épségük megóvása igényli. Mindig legyen alkalom szabad, önálló mozgásra, futkározásra. A játék, a kirándulások célját és ezzel együtt időtartamát a gyermekcsoport életkori sajátosságaihoz igazítjuk. Az egészséges életmód szokásainak kialakítása magában

foglalja az étkezések körülményeinek és esztétikumának biztosítását. A helyes táplálkozási szokások kialakításánál a rendszeresség az első szempont. Sajnos sok család életvitele éppen ezt a rendszeres, időbeni étkezést nem biztosítja, ezért fokozottan figyelniünk kell arra a napirendben, hogy meghatározott időintervallumon belül történjenek az étkezések. Az étkezések közbeni halk beszélgetés, zsongás megengedett, a kulturált étkezési szokások elsajátítása pedig tovább fokozza az egész tevékenységhez kapcsolódó pozitív hatásokat. Mindez újabb adalék ahhoz, hogy a környezet hatásával nevelni tudunk, hogy a példaadás a legerősebb nevelő erő.

## **7. A csoportok szokásrendszerének kialakítása**

Az óvoda mindennapi életének zökkenőmentességét, harmonikusságát és nyugalmit biztosítja, ha megfelelő szokásrendszert sikerül kialakítani. A szokásalakítás hosszú, fáradságos munka, hiszen a jó szokásrendszer a mindennap gyakorolt cselekvések sorozatának állandó ismétlése. Azt azonban nyugodtan állíthatjuk, hogy a fáradság később nagyon is megtérül a három –négy évig tartó óvodai nevelés során. A szokásalakításban is elsődleges maga a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti. A feladatmegoldás ez esetben is öntevékenységre és a gyermek aktív együttműködésére épül.

A szokásrendszer kialakítása az utánzáson és az ezzel összefüggő azonosuláson nyugszik. A szoktatás esetében tehát a példamutatásnak van kiemelt szerepe. Ez igazán egyszerűen belátható, hiszen köszönésre tanítani a gyermeket úgy lehet, ha az óvónő is köszön minden nap, minden egyes gyereknek. A jól kialakított szokások, melyek rendszert alkotnak, nem kívánnak akaratkifejtést a gyermektől, és nem kell koncentrálni sem, hiszen automatikusan cselekszik a gyermek, amikor belép a csoportszobába és köszön, amikor belépés előtt megtörli a lábát, igényévé válik az étkezések előtti kézmosás, stb. A szokásrendszer kialakulásával a mindennapi cselekvések egy része gazdaságosabbá válik, kiküszöbölődnek a felesleges mozdulatok, mindenki számára egyértelmű keretet kap a napi óvodai élet.

A szokásalakítás módja tehát: utánzás-ismétlés- tudatossá váló cselekvés.

Azért tekintjük nagyon fontosnak a szokások és szokásrendszerek kialakítását, mert a csoport nyugalmit, derűs légkörét alapvetően befolyásolja a kialakított szokásrendszer minősége. Erre építhető fel a harmonikus, kiegyensúlyozott tevékenységekkel teli napi óvodai élet.

## **8. A szokásalakítás szabályai**

- Teljes határozottság szükséges a nevelő részéről
- Tökéletes beidegződést, begyakorlást jelent

- A pozitív példa, a pozitív motiválás és a tényleges cselekvés vezet a leggyorsabb eredményre. Az öntevékenység, az örömmel végrehajtott cselekvés itt is gyorsabbá és biztosabbá teszi a végeredményt.
- A szokások kialakítását mindjárt az első óvodai napon kezdjük el.
- A megvalósítás sikere a rendszeres napi gyakorláson múlik.
- A szokáskialakítások során célokat tűzünk ki, feladatok elé állítjuk a gyermeket.
- A végrehajtást ellenőrizni, értékelni szükséges. A követelésnél mindig vegyük figyelembe életkori sajátosságait. Ne legyen túlzott az elvárásunk, de alultervezett sem.
- A szokáskialakítás gyors sikere a csoportban dolgozó óvodapedagógusok, dajkák munkájának teljes összhangjával érhető csak el.

## VIII. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek.

**A gyermek, tevékenykedő lény.** Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. A gyermeki tevékenység fogalma összefoglalható az alábbiakban:

- a) Valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy belső követelmény teljesítésének eszköze
- b) Képesség felhasználás, képesség fejlesztés eszköze

### 1. A nevelő hatás pedagógiai feltételei

- a) a tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, tudatosítás, stb.) közös feladata az óvodapedagógusnak, dajkának, és az egész óvodai környezetnek
  - b) a tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel (semmit se végezzünk el a gyerekek helyett, de mindenben segítsünk, amikor arra szükségük van)
  - c) a tevékenység pedagógiai értékelése ugyancsak alapvető feladata az óvoda pedagógusnak.
- A siker, sikertelenség okai, a jól vagy rosszul megválasztott tevékenységi mód, az együttműködés megléte vagy hiánya, stb. lehet az értékelés kiinduló alapja.



A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre. A gyermeki tevékenység szervezésekor szükséges figyelembe venni a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit. A 3-7 éves korú gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés változás felkelti a gyermek figyelmét, és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermekeknek. A gyermek tevékenysége gyakran változik; minél kisebb a gyermek, annál gyakrabban változtatja tevékenységi formáit. Ennek következtében egy adott tevékenység általában rövid ideig tart és nincs mindig összhangban a kitűzött céllal. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét, tehát ezt figyelembe véve segítheti elő a tevékenységek minél szélesebb kibontakoztatását a csoportban. A 3-7 éves korú gyermek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. A gyermek számára a játék lehet munka is és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése.

## **2. Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében**

Biztosítani minél változatosabb, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket. (idő, hely, eszközök, ötletek)

A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára.

Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban.

## **IX. A tudatos fejlesztés feltételei**

A 3-7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele,

a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

### **1. Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése**

A hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre kerül. Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőttnek. A gyermeket ugyanis saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják, amit nem hagyhatunk figyelmen kívül a nevelés folyamatában. Ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges ráépíteni, megtervezni a gyermeki tevékenységeket. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli.

### **2. Az óvodapedagógus modell szerepe**

A tevékenységközpontú óvodai nevelés az óvodapedagógust, a gyermek utánzási hajlamából következően kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mond a pedagógus, miként viselkedik, hogy öltözködik, stb. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvodapedagógus, a gyermek környezete és azon belül elsősorban a család. A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben tartunk.

### **3. Az óvónő és a dajka együttműködése**

A tevékenységközpontú óvodai program megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangolt, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével, hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvodapedagógusok a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

## X. A fejlesztés tartalma

Az ismeretek, kompetenciák fejlesztéséhez tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítjük hozzá a gyermeket.

Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén, felfedezésén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömének átélésére.

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.

## XI. A FELADATRENDSZER ELEMEI:

- **Játék és tanulási tevékenység**
- **Társas és közösségi tevékenység**
- **Munkatevékenység**
- **Szabadidős tevékenység**

A gyermek életében sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.

## 1. Játék és tanulási tevékenység

„Óvodáskorban a játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének a színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.”

Nevelő munkánk során a játék és a gyermeki tevékenységek széles körének tudatos felhasználásával fejlesztjük azokat a kompetenciákat, amelyek megalapozzák az iskolai tanulást (szociális, értelmi, verbális, testi képességek). Az eredményes nevelés fontos feltétele a gyerekismeret, a differenciálás, az egyéni bánásmód alkalmazása.

**Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék**, hiszen ebben tudja magát kifejezni, és ezáltal fejlődik, tanul. Megtanul együttműködni, alkotni, ismeretekhez jut, képet alkot a világról, alakítja azt.

Óvodás életkorban *a játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, ezért fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.*

A szabad játék során az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek számára lehetőséget biztosítson:

- a téma kiválasztásában,
- az eszközök megválasztására
- a társak megválasztására
- a játszóhely, idő megválasztására
- folytathatóságra

Feladatunk, hogy a gyermekek számára minél több élményt biztosítsunk a játék fejlesztéséhez.

### A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ❖ Szerepjátékuk tartalmas, kifejező.
- ❖ Ugyanazt a játéktémát képesek több napon keresztül végigvinni.
- ❖ Bonyolult építményeket hoznak létre.
- ❖ Élvezik a szabályjátékokat.
- ❖ Képesek a szabályok betartására, óvják a játékeszközöket.

- ❖ Gazdag érzelem és ötletvilág jellemzi őket.
- ❖ Játékukban a saját maguk által készített eszközöket is használják.
- ❖ A játék folyamán a társas viselkedés szabályát életkornak megfelelően betartják.

## 2. Társas, közösségi tevékenység

**A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg a helyét a közösségben. Válgják igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, egyedül is tevékenykedhessen.**

**A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.**

A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik. Ebben a folyamatban legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. Az óvodai csoportokban a társas, közösségi tevékenységekre, a szociális tanulásra gazdag lehetőség nyílik. A beiratkozással egy időben kell megkezdennünk megismerni és felmérni a gyermekek szokásrendszerét, szükségleteit, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre, hiszen náluk előfordul, hogy alapvető higiénias, ill. szociális szokások hiányoznak.

Nagyon fontos feladat már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és közös tevékenység kibontakoztatására. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.

Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. A közösségi szokások kialakítása, pedig a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa.

**A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Általa fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.**

### A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- ❖ Tudják csoportjuk nevét.
- ❖ Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt kifejezik érzelmekben, szavakban.

- ❖ Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- ❖ Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszédét (másságát)
- ❖ Elfogadják az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat.
- ❖ Érdeklődnek egymás és hiányzó társuk iránt.
- ❖ A vendégeket szeretettel fogadják.
- ❖ Köszönnek a felnőtteknek, társaiknak.
- ❖ Elfogadják és követik az óvónő kérésein túl más nevelőket is.
- ❖ Szívesen végeznek munkát a közösségért.
- ❖ A tevékenységeket a megbeszéltek alapján befejezik.
- ❖ Képesek nyugodtan ülni, a felnőltre figyelni.
- ❖ A konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.
- ❖ Együttműködnek a közös rendezvényeken.

### 3. Munkatevékenység

A játék mellett az óvodában a munka olyan tevékenység, melyet a gyermek szívesen végez. Ez abból adódik, hogy a munkát játékos formában végezzük.

Fő jellemzője, hogy van célja, eredménye, külső szükséglet motiválja. Felelősséggel jár, tapasztalatok, készségek szükségesek hozzá.

#### **Környezetünk rendjének megőrzése:**

Az esztétikus környezet a rend szeretete váljon a gyermekek igényévé.

Sokat jelent az óvónői (felnőtt) példa, a rendszeresség, a következetesség.

#### **Alkalomszerű munka, naposi munka:**

A közösen végzett munka sok örömet rejt magában, erősíti a közösségi érzést, alakítja az érzelmeket.

Ezek a tevékenységek a feladattudat, a felelősségérzet és a közösségi érzés alakításában, a társas-viszony és az együttműködés kialakulásában fontos szerepet játszanak. A naposi munka lehetőséget ad a másokról való gondoskodás örömének átélésére.

**Közösségért végzett tevékenységek:**

A mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munka:

- játékok javítása, készítése,
- teremrendezés, takarítás, díszítés,
- ünnepi készülődés, ajándékkészítés,
- udvari játékpakolás stb.

**A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:**

- ☺ Igényesen, kötelességszerűen végzik a rájuk bízott feladatokat.
- ☺ Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat.
- ☺ Kialakul bennük az aktív, együttműködő, alkotó szellem.

**4. Szabadidős tevékenység**

A szabadidős tevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének legmegfelelőbb tevékenységet. A szabad, mindennapi tevékenykedés elsősorban a játékidőben bontakozik ki.

**A szabadidő igazi tartalma: a szabadidő hasznos eltöltésének céljából a lehetőségek közötti szabad választás.**

**XII. Foglalkozások rendszere****1. Anyanyelvi nevelés**

**Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat.**

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelést a személyiség teljes kibontakozásának fontos részeként és feltételeként értelmezzük. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodáskorban jelenlevő feladatok: az anyanyelv

ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a nyelvi, a beszédértés-, és a beszédképesség fejlesztése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése.

A beszédfejlődésnek az óvodáskorban négy fő forrása van:

- a.) a család anyanyelvi kultúrája
- b.) az óvónő beszéde
- c.) a gyermek beszéde
- d.) a párbeszéd

### **A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:**

- ☺ A gyermekek bátran, szívesen, beszélnek.
- ☺ Gondolataikat érthetően ki tudják fejezni.
- ☺ Végighallgatják az óvónőt és társaikat.

## **2. Matematika**

Programunk az ismerettartalmak komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Ennek érdekében fontos, hogy minél több matematikai tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

A tevékenységek végzése, rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A matematika a valóság megismerésének, ezáltal a megismerhető képességek fejlesztésének is az eszköze. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

### **A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:**

- ☺ A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.



- ☺ Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatni, sorba rendezni, összehasonlítani és ezeket szóban is kifejezni.
- ☺ Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat, /pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb., több, kevesebb stb./
- ☺ Számfogalmuk kialakul a 10-es számkörön belül.
- ☺ Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- ☺ Jártasak a térben való tájékozódásban. Képesek a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetésére, értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat /pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött, között/. A síkban megszokott megegyezést megértik /mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon/.

### 3. Külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Nevelési programunk célja hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse. A közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. ***Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket.***

***Megteremti annak a lehetőségét, hogy*** a gyermek a saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére.

A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy ***a gyermek tisztelje a környezetét.***

***Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos gondolkodását, viselkedését megalapozzuk.*** Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, azokkal az őselemekkel, melyek körülveszik, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire, illetve veszélyeire. A környezetvédelem már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek és tiszteletnek. A séták,

kirándulások, az óvoda kertjében végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyerekeknek.

A szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt alakítunk ki. Megismerkednek a helyi népszokásokkal. Az óvodai nevelés folyamatában fontosnak tartjuk a tágabb környezetről való élmény- és tapasztalatszerzést is.

### **Területei**

- a.) Környezetvédelem : (levegő, víz, hulladékgazdálkodás)
- b.) Természetvédelem : (természetvédelmi területek, értékek, tájvédelem, erdővédelem )
- c.) Környezet és társadalom :(hazánk, szülőhelyünk, népszokások, ünnep)
- d.) Környezet-egészségügy, egészségnevelés (életminőség, testi-lelki jólét)

### **Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:**

- ☺ Biztosan tájékozódnak közvetlen környezetükben.
- ☺ Ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét, tudnak különbséget tenni az évszakok között.
- ☺ Ismerik a környezetükben élő házi és vadonélő állatokat.
- ☺ A gyermekek tudják saját nevüket, születésük idejét, helyét, lakcímüket. Szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét.
- ☺ Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, különböző üzleteket, az ott dolgozó emberek munkáját.
- ☺ Gyakorlatot szereznek az elemi közlekedési szabályok betartásában – ismerik a közlekedési eszközöket.
- ☺ Ismerik saját testüket, képesek testrészeiket megnevezni. Igényesek testük tisztaságára.
- ☺ Kialakul fogalmuk az időről /évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok/.
- ☺ Ismerik ünnepeinket, hagyományainkat.
- ☺ Figyelnek közvetlen környezetük megóvására.

#### 4. Egészségnevelés

##### **Célkitűzés:**

Óvodánk célja, hogy a gyermekekben kialakítsuk az egészséges életmód iránti igényt.

Képesek legyenek objektíven felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok veszélyeit. Az egészség érték legyen számukra, utasítsák el a károsat.

Mindezek eléréséhez lehetőséget biztosítunk az ismeretek átadásával és programok szervezésével.

Programunk megvalósításában legfontosabb partnereink a szülők, a nevelést, fejlesztést segítő külső szakemberek. Feladataink koordinálása mindnyájunknak feladata, hiszen gyermekeink érdekképviselője, védelme alapvető kötelességünk!

##### **Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok**

- Az egészséges életmódra nevelés legyen része az óvodai élet minden területének.
- Biztosítsuk az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket és tevékenységeket.
- Nyújtsunk az egészség megvédésére, edzésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető ismereteket.
- Sajátítsuk el, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség.
- Ezek megóvására magatartási alternatívákat ajánlunk, megtanítjuk a gyerekeket a megfelelő egészségvédő magatartásra, gyakorlással, segítséggel, példamutatással. Nélkülözhetetlen az egészségvédelmi szokásrendszer kialakítása, a helyes szokások folyamatos gyakoroltatása, ellenőrzése.
- Motiváljuk, ösztönözzük a gyerekeket az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására.
- Fordítsunk figyelmet a helyes napirend és heti rend kialakítására.

### **Egészséges táplálkozásra nevelés feladatai**

- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása: napi ötszöri étkezés fontosságának ismertetése.
- A kulturált étkezési szokások, az ízléses terítés kialakítása a csoportokban.
- Zöldségek, gyümölcsök fogyasztása, fontosságának ismertetése
- Gyümölcsnap a csoportokban.
- Ismerkedés a reformtáplálkozás nyersanyagaival.

### **Mindennapos mozgás lehetőségének megteremtése**

- Mindennapos testnevelés + Heti 1 alkalommal testnevelés foglalkozás, melynek keretében figyelmet fordítunk az elemi mozgások és játékok elsajátítására, gyakorlására. Ezáltal sokoldalú mozgástapasztalatot biztosítunk ügyességük fejlesztésére, ugyanakkor hozzájárulunk fizikai képességeik fejlesztéséhez.
- Fejlesztjük térbeli tájékozódó képességüket, egyensúlyérzéküket.
- A foglalkozások szervezésénél figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekeknek sikerélménye legyen, így a mozgást örömmel végzik.

### **Személyi higiénés szokások kialakítása**

- Tisztálkodás igényének kialakítása.
- Helyes fogápolási technika elsajátítása.
- A ruházat tisztántartásának igényének kialakítása.
- Az időjárásnak, évszaknak, napszaknak megfelelő öltözködési szokás kialakítása.
- Váltó cipő használata a csoportszobákban.

## **5. Művészeti tevékenységek**

A művészet ismerete, szeretete már az óvodáskorban elkezdődik. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy tudatában legyünk: az esztétikum már korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek

kibontakoztatásának. Az óvodában a gyerekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér valamint a megfelelő eszközök biztosítása. A művészeti tevékenységek rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese – vers, az ének – zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

## 6. Mese – vers, dramatizálás, bábozás

A vers és a mese szórakozás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Az óvodai mese és versmondás élmény a kisgyermek számára, melynek lényege spontán és játékos jellegében van. A legszorosabban összefonódik a zenével, énekkel, mozgásos játékokkal.

Az irodalmi nevelés során több vers és mese is beépült programunkba, ahol előtérbe helyeztük a különböző készségek-képességek fejlesztését, illetve biztosítjuk a gyermeki önkifejezés kiteljesedését. A versek, mesék kiválasztásakor figyelembe vettük a gyermekek fejlettségi szintjét. Célunk a gyermekek érzelmi, értelmi, és esztétikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás is. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez.

### A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek játék illetve más tevékenység közben, odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- ☺ Társak az óvónő énekes, mozgásos improvizáló játék kezdeményezéseiben. Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- ☺ Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön a mese átélésének öröme tükröződik. A mesekönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják. Kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk vagy önállóan mesélnek azokról.
- ☺ Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

## 7. Vizuális tevékenységek

Az óvodai vizuális nevelés szerves része a személyiség formálásának. A vizuális nevelés tevékenységei (gyurmázás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás) a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés feltételeit.

### A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ A gyerekek egyéni módon megjelenítik személyes élményeiket, ismereteiket, gondolataikat, elképzeléseiket. Ezek kifejezésére biztonsággal használják a vizuális nevelés eszközeit, örömmel, saját kezdeményezésükre is alkotnak.
- ☺ Ábrázolásuk változatos tagoltságot mutat, formákhoz és a hangulatokhoz megfelelő színeket társítanak, színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. Emlékezet utáni témáikban részleteket is ábrázolnak.
- ☺ Tudnak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani, papírelemekből és más anyagok felhasználásával képet, egyszerű játékot tervezni és készíteni. Plasztikai munkájuk egyéni, részletező, tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyelésük felhasználásával.
- ☺ Ismerik a különböző anyagokat, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásait, technikai alapelemeit.
- ☺ Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat /fiú, lány, róka, tulipán/. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák /pl. haj, ruha, stb./, s próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel is.
- ☺ A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.

## 8. Ének- zene, énekes játék

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Minden évszakhoz és ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.

Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség énekre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzeti etnikai hovatartozását is.

### A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ Képesek halkán - hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- ☺ Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat.
- ☺ Ismerik a magas – mély éneklés közti különbséget, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni, hallás alapján térben kézzel mutatni.
- ☺ Hallás után képesek visszaénekelni dallammotívumokat – ismerik a dallambújtatást. Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak, csoportosan és egyénileg is.
- ☺ Megismerkednek néhány hangszerrel egyeseket meg is szólaltatnak.
- ☺ Megismernek néhány egyszerű játékos tánclépést, ezeket örömmel gyakorolják.
- ☺ Tudnak térformákat alakítani. /kör, csiga, hullámvonal/
- ☺ Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudnak dúdolni, zümmögni vagy egyszerű szótagokkal előadni.
- ☺ Felelgetős játékokat két csoportban /vagy a csoport és egy gyerek együttműködésével/ folyamatosan, az óvónő segítségével is el tudnak énekelni.
- ☺ Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- ☺ Felfigyelnek az óvónő és a társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszínére. Egyöntetűen körbejárnak szép – kicsit oldalt fordított – testtartással, kézfogással.

### XIII. A nevelés tervezése és időkeretei

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és tanulás tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok. A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik. A rövid időszakot átfogó tervezés lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni. Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés-tanulás komplex egymásra segítségével tervezzük meg. A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő számára, ezért nem szükséges a külön vázlatírás. Ennél fontosabb azonban, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermekek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

#### 1. A fejlesztés módszere

Az egyénre szabott differenciált fejlesztést az óvodapedagógus kötetlen kezdeményezés vagy kötött tevékenységi formákban valósítja meg.

A fejlesztést, a tevékenység formáját nem a gyermekek életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg. A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiindulópontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. Cselekvés közben, cselekvések sorozatában aktív közreműködéssel érzékel, tapasztal, tanul a gyermek és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozik. Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák megfigyelésére és kifejtésére bátorítsuk és képessé tesszük azok megoldására és kreatív problémamegoldásra ösztönözzük. Ennek



kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenykedésre és a tapasztalatszerzésre.

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól.

## 2. A fejlesztés kerete

A teljes nevelési folyamat, a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedő tanulási folyamat, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés
- kötetlen és kötött tevékenységek komplex rendszere

### Csoportszervezés

A csoportokat úgy szervezzük, hogy korban közel álló gyermekek kerüljenek egy –egy csoportba.

## 3. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges „fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltta teszi, változtatható, módosítható. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, váratlan események hatására.

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend tervezése, kialakítása természetesen az óvónő feladata, de rugalmasan változtatható bármilyen váratlan esemény, körülmény hatására.

#### **XIV. Az óvónő feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:**

- Éves nevelési terv készítése
- Heti terv készítése
- Negyedéves nevelési-tanulási terv értékelése
- Éves értékelés
- Gyermek személyiség lapjának vezetése
- A gyermekek értékelése, mérése,
- Egyéni fejlesztési terv

#### **XV. Gyermekvédelem az óvodában**

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenció, a segítségnyújtás jelenti.

Célunk:

Az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

## **Feladataink:**

### **Az óvónő feladatai:**

- az óvodába járó gyermek szociális, szociokulturális családi háttérének megismerése
- szükség szerint környezettanulmány végzése
- hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek differenciált nevelése, fejlesztése
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek

### **A gyermekvédelmi felelős feladatai:**

- szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele.
- nyilvántartás vezetése
- beszámoló készítése

### **Az óvodavezető feladatai:**

- a gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok kijelölése nevelő testületi szinten
- bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal
- törvények, rendeletek naprakész ismerete
- veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- az óvoda orvosával, védőnőjével
- gyermekjóléti szolgálattal
- önkormányzat illetékeseivel.

## XVI. Nemzetiségi nevelés

A nemzetiségi tartalmak és kultúra közvetítése a nevelési év folyamán történik, többnyire jeles napokhoz és ünnepekhez kapcsolódóan. Ennek részletes tervét az éves munkaterv tartalmazza. A korai nemzetiségi nevelés hatása óvodáskorban megmutatkozik a kifejezőképesség fejlettségében, a gondolkodás rugalmasságában és a természetes alkalmazkodóképesség fejlődésében.

36

### Feladataink:

- szituációkat teremteni, amelyekben a gyermekek hallják és alkalmazzák a nyelvet,
- a mondatmodelleket és kifejezéseket gondosan kiválasztani,
- a foglalkozásokat és kezdeményezéseket az életkoruknak megfelelően megszervezni,
- egy témát többféle módon feldolgozni, így a szókincset játékosan megerősíteni,
- a nyelvi nevelés alapja az utánzás legyen,
- a témákhoz a szókincset kidolgozni,
- nyitott tervvel, rugalmasan dolgozni.

Kiemelkedő szerepet tölt be a nyelvi nevelésben a gyermek életkori sajátosságainak figyelembe vétele, úgy, mint:

- az artikulációs bázis, mely lehetővé teszi a nemzetiségi nyelv kiejtésének megtanulását és ráérzést a nyelv zeneiségére,
- az utánzőképesség, mely lehetővé teszi, hogy gátlások nélkül kövessék a nyelvi modellt
- a kíváncsiság, mely a gyermekeket állandó keresésre, próbálkozásra, tapasztalatok gyűjtésére ösztönzi
- az állandó tevékenykedés, az óvónő és gyermek kétoldalú kölcsönös kapcsolatában is.

## Feladataink a nemzetiségi ismeretek köréből

- Ismerkedjenek meg lakóhelyük nemzetiségi szellemi és tárgyi kultúrájával.
- Ismerkedjenek meg nemzetiségi mondókákkal, mesékkel, versekkel, dalokkal, körjátékokkal, táncokkal, a nemzetiség zenéjével.
- Ismerkedjenek meg a helyi népviselettel.
- Népviseleti ruhatár bővítése gyermekeink számára ünnepeinkre.
- Ismerkedjenek meg régi nemzetiségi gyermekjátékokkal.
- Tárgyi emlékek gyűjtése szülők, nagyszülők bevonásával.
- Ismerkedjenek meg a jeles napokhoz kapcsolódó szokásokkal és hagyományokkal, ünnepekkel.
- Amennyiben a feltételek adottak, adjunk lehetőséget a tájnyelvvél való találkozásra.

## Módszertani alapelveink

- Egyéni beszédfejlesztés, életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Követésre méltó beszédmodell az óvónő részéről.
- Játékosság érvényesítése.
- Tárgyi feltételek biztosítása
- 

## A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ☺ Kialakul a pozitív érzelmi viszony a nemzetiségi nyelv és a kisebbség kultúrája iránt, megkezdődik a nemzetiségi identitástudat megalapozása.
- ☺ Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezik olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja nemzetiségi nyelven közvetíteni
- ☺ Tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben
- ☺ Ismeri a nemzetiség kultúrájából merített dalokat, körjátékokat, gyermekjátékokat, verseket, mondókákat, meséket.
- ☺ Ismer néhány nemzetiségi szokást, hagyományt és a tárgyi kultúra értékeit, tiszteli és becsüli azokat.

## XVII. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Óvodánkban vállaljuk annak a kisgyermeknek az integrációját, aki:

- Szakértői bizottság véleménye alapján integráltan nevelhető
- Alapító okirat szerint: a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása.

38

### 1. Az integrálás lehetőségének további feltételei:

- Mozgássérült gyermek képes legyen legalább segédeszköz nélkül helyváltoztatásra, segítséggel önellátásra, képes legyen kapcsolatteremtésre, szükségleteit ki tudja fejezni.
- Érzékszervi, beszéd fogyatékos gyermek képes legyen kapcsolatteremtésre, szükségleteit ki tudja fejezni.
- Értelmi sérült gyermek tanítható, fejleszthető legyen az óvodai csoportban, képes legyen kapcsolatteremtésre, szükségleteit ki tudja fejezni.
- Pszichés fejlődési zavar miatt akadályozott gyermek alkalmas legyen a közösségi életre, ne veszélyeztesse önmagát vagy társait, szükségleteit valamilyen szinten ki tudja fejezni

### 2. Az integráció általános elvei:

Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.

A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segít.

Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt.

Csoportba való beosztás előtt az óvónők személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel.

### 3. A szakértői bizottság véleményének tartalmaznia kell:

- Az SNI tényének megállapítását, annak okait
- Az integrált nevelés lehetőségét
- Nevelési javaslatokat, fejlesztési területeket
- Intézmény kijelölését név szerint
- Kontroll vizsgálat időpontját

#### 4. Eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei:

- Inkluzív, befogadó környezet, alkalmazottak részéről
- Fogyatékoság típusának megfelelő gyógypedagógus
- Speciális segédeszközök
- Sérülés specifikus környezet

#### 5. A sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrálásának célja:

Közösségbe való beilleszkedésük segítése (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése) – óvodapedagógiai eszközökkel.

Képességeik fejlesztése (vizuális, akusztikus, taktilis, motoros, és nyelvi) – gyógypedagógiai eszközökkel.

- A hiányzó vagy sérült funkciókat helyreállítani, újakat kialakítani
- A meglévő ép funkciókat bevonni a hiányok pótlása érdekében
- Funkciók egyensúlyát kialakítani
- Speciális segédeszközöket elfogadtatni, használatukat megtanítani
- Egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat fejleszteni

#### 6. Az integrációs folyamatban közreműködő partnerek és feladataik:

##### • Szakértői és rehabilitációs bizottság:

Diagnosztizál, javaslatot tesz, kontroll vizsgálatot végez, folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését.

##### • Szülő:

Lehetősége van a gyermekkel részt venni vizsgálatokon és terápiás foglalkozásokon. Kötelessége a gyermek fejlődése érdekében mindent megtenni.

##### • Gyógypedagógus:

Értelmezi a SZB szakvéleményét, elvégzi a rehabilitációt, speciális egyéni fejlesztést végez, javaslatokkal segíti az óvodapedagógus munkáját, közreműködik a szülővel való kapcsolattartásban

##### • Intézményfenntartó:

Biztosítja az integrált nevelés feltételeit, a szakértői bizottság felé adatokat szolgáltat az integráló intézményekről

- **Óvoda:**

A sérült kisgyermek részére is biztosítja a harmonikus, elfogadó környezetet. A gyermek iránti elvárásokat, állapotának súlyosságához, jellegéhez igazítja. Terhelhetőségét állapotához, személyiségéhez igazítja.

- **Óvodapedagógus:**

Individuális módszereket alkalmaz. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít. A foglalkozások során a diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti. Nevelési helyzetek megoldása során alternatívákat keres. Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez. Együttműködik a szakemberekkel.



## Tartalom

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Személyi feltételek .....                                               | 3  |
| II. Tárgyi feltételek.....                                                 | 4  |
| III. Az óvoda kapcsolatrendszere .....                                     | 4  |
| IV. Rendezvényeink .....                                                   | 8  |
| V. A tevékenységközpontú óvodai nevelés adaptálásának indokai .....        | 8  |
| VI. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja és feladatai .....          | 9  |
| VII. A nevelési cél elérésének feltételei:.....                            | 11 |
| VIII. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében.....               | 16 |
| IX. A tudatos fejlesztés feltételei.....                                   | 17 |
| X. A fejlesztés tartalma.....                                              | 19 |
| XI. A FELADATRENDSZER ELEMEL: .....                                        | 19 |
| XII. Foglalkozások rendszere .....                                         | 23 |
| XIII. A nevelés tervezése és időkeretei .....                              | 32 |
| XIV. Az óvónő feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban: ..... | 34 |
| XV. Gyermekvédelem az óvodában.....                                        | 34 |
| XVI. Nemzetiségi nevelés.....                                              | 36 |
| XVII. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése .....                     | 38 |